

## CO TO JEST RAK Z KOMÓREK MERKLA?

Rak z komórek Merkla to agresywna postać raka skóry, występująca zwykle w postaci guzów koloru mięsa, niebieskawych lub szkarłatnych, często na skórze twarzy, głowy, szyi i rzadziej na rękach lub nogach, choć może pojawić w każdym miejscu (Ramahi i wsp., 2013).

Długoterminowa ekspozycja na słońce i zaburzenia funkcji układu odpornościowego wynikające ze starszego wieku, choroby lub przyjmowania leków immunosupresyjnych zwiększają ryzyko raka z komórek Merkla (Ramahi i wsp., 2013).

Raki z komórek Merkla mogą być wyleczalne, jeśli zostaną wykryte i leczenie chirurgiczne lub radioterapia rozpocznie na wczesnym etapie choroby. Ponieważ jednak raki te zwykle są agresywne i szybko mogą wystąpić nawroty lokalne i odległe, wczesne wykrycie i usunięcie ma istotne znaczenie.

## CO POWODUJE RAKA Z KOMÓREK MERKLA?

Poliomawirus komórek Merkla to ludzki wirus obecny w większości guzów nowotworowych z komórek Merkla. Jednak w niektórych guzach nowotworowych z komórek Merkla (20%) ten wirus nie występuje (Ramahi i wsp., 2013).

Zaburzenia układu odpornościowego i rak z komórek Merkla są mocno powiązane. Rak z komórek Merkla może z większym prawdopodobieństwem rozwinąć się u osób poddawanych ciągłej supresji układu odpornościowego (Ramahi i wsp., 2013).

Istnieje także wyraźny związek pomiędzy rakiem z komórek Merkla i ekspozycją na słońce. Z ekspozycją na słońce wiążą się trzy zagrożenia: nie tylko powoduje uszkodzenie skóry, ale także tłumi czynność układu odpornościowego, co zmniejsza jego zdolność do zwalczania raka skóry i innych chorób (Ramahi i wsp., 2013).

## AUTOR

**John Hawk,**  
St John's Institute of Dermatology, *Wielka Brytania*

**Paolo A. Ascierto,**  
Istituto Nazionale Tumori Fondazione, *Włochy*

**Enrique Grande Pulido,**  
Hospital Universitario Ramon y Cajal, *Hiszpania*

**Lydia Makaroff,**  
European Cancer Patient Coalition, *Belgia*

Na podstawie informacji przygotowanych przez  
**Fundację na rzecz walki z nowotworami skóry**  
([skincancer.org](http://skincancer.org))

## PIŚMIENNICTWO

Edge, S.B. & Compton, C.C. The American Joint Committee on Cancer: the 7th Edition of the AJCC Cancer Staging Manual and the Future of TNM. 2010. Ann Surg Oncol 17: 1471.

Ramahi E, Choi J, Fuller CD, Eng TV. Merkel Cell Carcinoma. American Journal of Clinical Oncology. 2013;36(3):299-309.

Schadendorf, Dirk et al. Merkel cell carcinoma: Epidemiology, prognosis, therapy and unmet medical needs. European Journal of Cancer, 2017. Volume 71, 53-69

## PRZYGOTOWANO PRZY POMOCY:

**MERCK**

**Pfizer**

**European Cancer Patient Coalition**  
Rue Montoyer 40, 1000, Bruksela  
[www.ecpc.org/mcc](http://www.ecpc.org/mcc)



# RAK Z KOMÓREK MERKLA





#### Do głównych czynników ryzyka wystąpienia raka z komórek Merkla nale:

- Narażenie na kontakt z poliomawirusem komórek Merkla
- Ekspozycja na promieniowanie UV (słoneczne lub w solarium)
- Zaburzenia funkcji układu odpornościowego, na przykład u osób przyjmujących leki immunosupresyjne
- Jasna karnacja
- Wiek powyżej 50 lat (Ramahi i wsp., 2013)

Guzy zwykle pojawiają się początkowo jako twarde, niebolesne zmiany lub węzły, często na głowie i szyi, rzadziej na nogach i rękach, ale mogą wystąpić wszędzie. Na ogół są czerwone, różowe, niebieskie, fioletowe lub koloru skóry, o różnych rozmiarach; ich średnica w momencie wykrycia zwykle nie przekracza 2 cm (Ramahi i wsp., 2013).

## LECZENIE RAKA Z KOMÓREK MERKLA

Leczenie raka z komórek Merkla w znacznym stopniu zależy od stadium choroby, a także od ogólnego stanu zdrowia i samopoczucia pacjenta.

Pełne wycięcie chirurgiczne guza pierwotnego zaleca się w przypadkach rozpoznania i potwierdzenia obecności raka z komórek Merkla w stadium miejscowym (stadia od I do II) (Schadendorf, i wsp., 2017).

Po wycięciu chirurgicznym, jeśli ryzyko wznowy lub rozsiewu do lokalnych węzłów chłonnych jest wysokie, w przypadku raka z komórek Merkla lekarz zaleca zwykle zastosowanie radioterapii po usunięciu lokalnych węzłów chłonnych. Niektórzy specjaliści zalecają stosowanie radioterapii u wszystkich pacjentów z rakiem z komórek Merkla (Schadendorf, i wsp., 2017).

Chorym z rakiem z komórek Merkla lekarze mogą dodatkowo zalecić chemioterapię, szczególnie jeśli nastąpił rozsiew do odległych miejsc, takich jak płuca czy wątroba. W przypadku zaawansowanego raka z komórek Merkla stosuje się różne rodzaje chemioterapii, dające różne (często niewielkie) efekty, ale niestety często powodujące istotne działania uboczne (Schadendorf, i wsp., 2017).



Najnowsze badania kliniczne w tej dziedzinie koncentrują się na zwiększaniu możliwości układu odpornościowego atakowania komórek raka z komórek Merkla. Stosowanie immunoterapii w przypadku raka z komórek Merkla zostało ostatnio zatwierdzone przez Amerykańską Agencję ds. Żywności i Leków i autoryzowane przez Europejską Agencję Leków. Może Pan/Pani zapytać lekarza o badania kliniczne z zakresu immunoterapii, do których rekrutuje się pacjentów z rakiem z komórek Merkla, aby testować nowe możliwości leczenia (Schadendorf, i wsp., 2017).

## OCENA STOPNIA ZAAWANSOWANIA RAKA Z KOMÓREK MERKLA

Wybór metody leczenia zależy bezpośrednio od aktualnego stadium raka. System Amerykańskiego Wspólnego Komitetu ds. Raka (Edge i wsp., 2010) obejmuje pięć stadiów:

- **Stadium 0:** guzy „in situ” (miejscowe) (guzy powierzchniowe, niepenetrujące poza naskórek, najbardziej zewnętrzną warstwę skóry).
- **Stadia I i II:** guzy bez zajęcia lokalnych węzłów chłonnych, przy czym stadium I to relatywnie małe guzy mniejszego ryzyka, a stadium II to guzy większe i/lub o wyższym ryzyku.
- **Stadium III:** potwierdzona obecność komórek nowotworowych w lokalnych węzłach chłonnych, ale nie poza nimi.
- **Stadium IV:** odległe przerzuty, nastąpił rozsiew komórek nowotworowych do odległych narządów poza lokalnymi węzłami chłonny.

## WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE PROFILAKTYKI

Aby się chronić, należy wdrożyć do codziennego życia prozdrowotne nawyki:

- Przebywać w cieniu, szczególnie między godziną 10:00 i 16:00 wiosną, latem i jesienią.
- Nie dopuszczać do oparzeń słonecznych.
- Unikać opalania i nigdy nie korzystać z solarium.
- Chronić się za pomocą ubrań, w tym kapeluszy z szerokim rondem i okularów przeciwsłonecznych blokujących promieniowanie ultrafioletowe.
- Wiosną, latem i jesienią stosować codziennie krem z filtrem przeciwsłonecznym o szerokim spektrum (UVA/UVB) na wszystkie odsłonięte części skóry i nakładać krem ponownie po kilku godzinach przebywania na zewnątrz.
- Osłaniać przed słońcem noworodki, aby zapewnić im długoterminowe korzyści. Stosować kremy z filtrem przeciwsłonecznym u dzieci powyżej szóstego miesiąca życia. Młodsze dzieci w ogóle nie powinny przebywać na słońcu.
- Co miesiąc kontrolować całą skórę.
- Raz w roku zgłaszać się do lekarza w celu wykonania specjalistycznego badania skóry.

W przypadku osób, które chorowały na raka z komórek Merkla zaleca się, aby kontrole po leczeniu przeprowadzać co trzy lub cztery miesiące przez pierwsze trzy lata, a następnie co sześć miesięcy przez okres do pięciu lat.